

Öppen träff om Emma och Anders Zorn 11 april 2024

Intresset var mycket stort för dagens program och när alla var på plats var vi ca 90 personer.

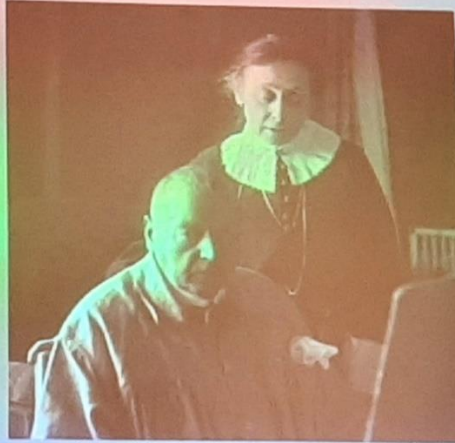

Dagens föreläsare var journalisten och f.d. radiomedarbetaren Ola Gävert, som själv är dalmas född och uppvuxen i Sundborn.

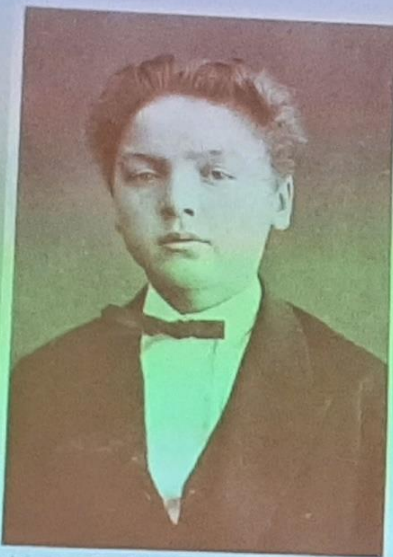
Emma & Anders Zorn

Livet, konsten,
sanningar och
lögner

Ämnet var Emma och Anders Zorn.

Ola utlovade några spräckta myter och annat spännande.

Anders Leonard Zorn, Eshöping 1874.

Anders Leonardsson
18 februari 1860
i Utmelands by i Mora

Han började med att berätta om Anders Zorns första tid.

Anders föddes 1860 efter en kort romans mellan hans mor Grudd Anna Andersdotter och bryggmästare Leonard Zorn.

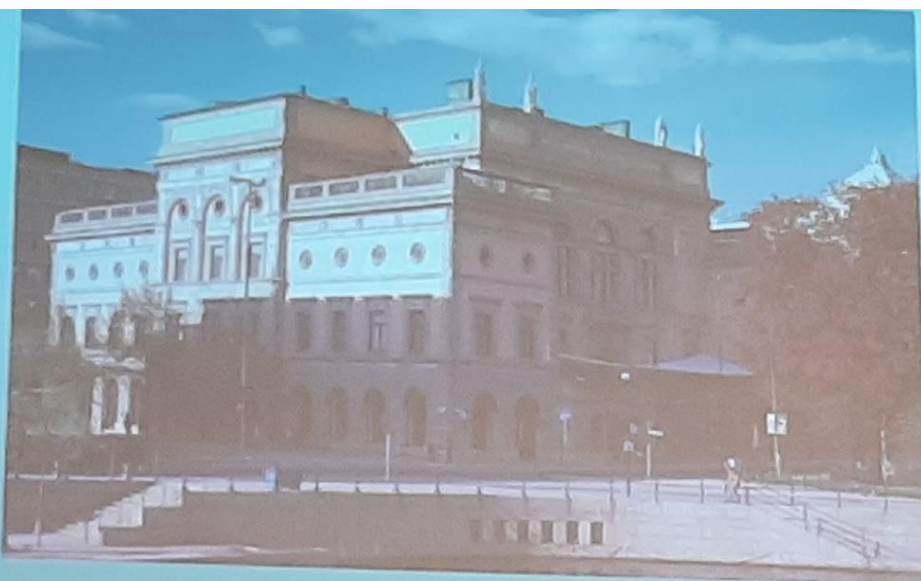
Det blev aldrig något äktenskap, men Anders fick ändå faderns efternamn.

Han var ändå ett älskat barn som kallades "faderslös" och inte oäkta inom familjen.

Den unge Zorns konstnärliga talang upptäcktes tidigt.

Redan vid 15 års ålder började han studera konst vid Kungliga Akademin.

Först ägnade han sig åt träsnideri innan han övergick till måleri.

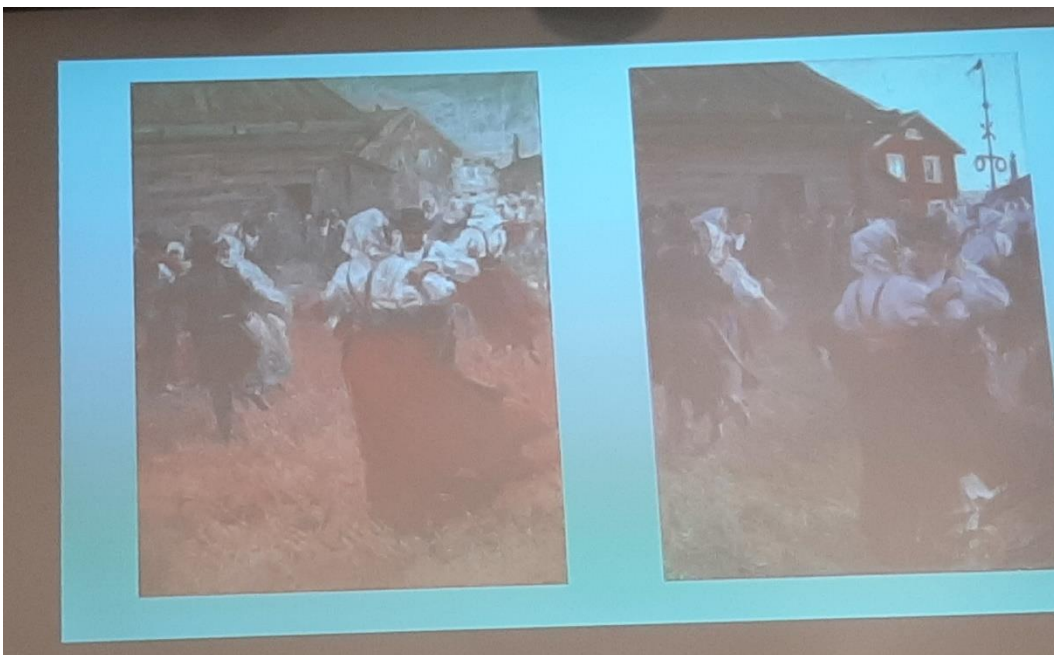

Kungliga Akademin för de fria konsterna
1876-1881

Vid en elevutställning väckte hans akvarell "I sorg" stor uppmärksamhet och tavlan köptes av kungen, Oskar II.

Efter det fick han många uppdrag som porträttmålare av rika familjer.

Men han målade också mycket annat.

Hans målningar av det folkliga livet i Dalarna blev väldigt uppskattade.

Några motiv blev så populära så att han målade dem i flera versioner, som denna: "Midsommardans".

Här är en annan målning i två versioner: "Ute", där Ola pekar på att den högra, senare versionen, är gjord utan samma noggrannhet vad gäller vattnet.

Men det var kanske inte vattnet som var det viktigaste på tavlan...

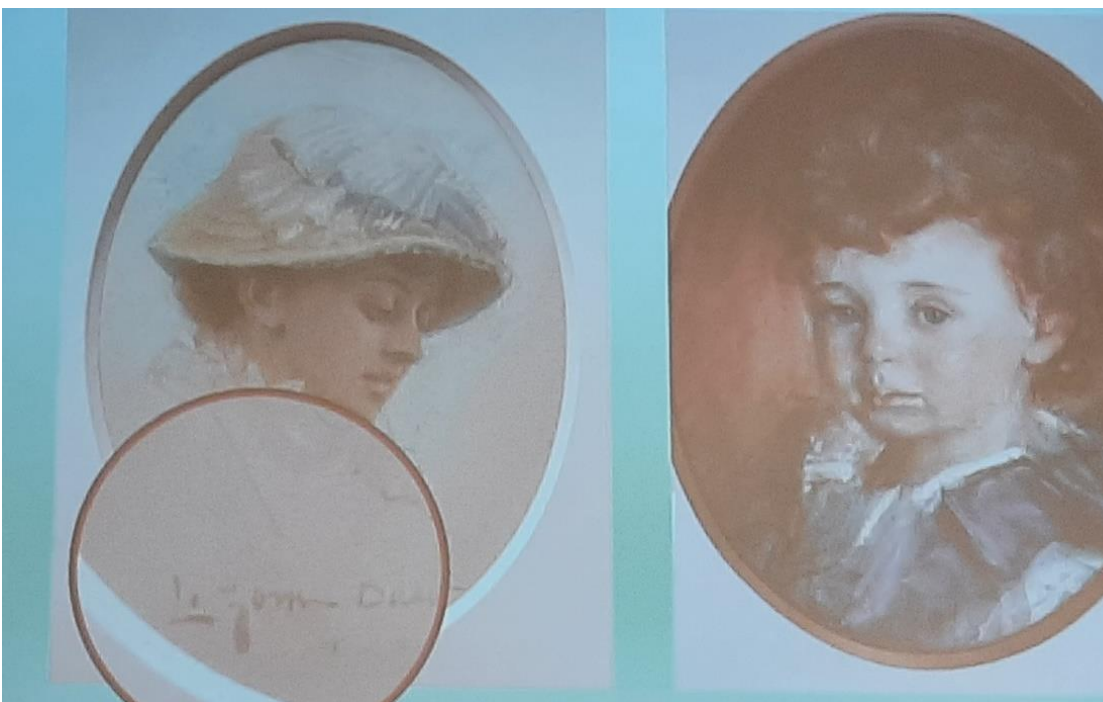

Anders var en stilig ung man, som synes på fotot till vänster.

På den högra bilden ses Anders tillsammans med sina konstnärsvänner **Bruno Liljefors** (nertill) och **Carl Larsson** (till höger).

De kallades ABC-målarna.

Zorn fick, som nämnts, en mängd uppdrag som porträttmålare av rika svenska familjer.

Under ett av dessa träffade han sin blivande hustru, Emma Lamm, som var moster till den lille pojken.

Emma var dotter till en förmögen fabrikör.

Hon blev förälskad och lyckades få sina föräldrar att anlita Anders för att måla hennes porträtt (som han signerade L[eonard] Zorn, vilket lät "finare" än Anders tyckte han).

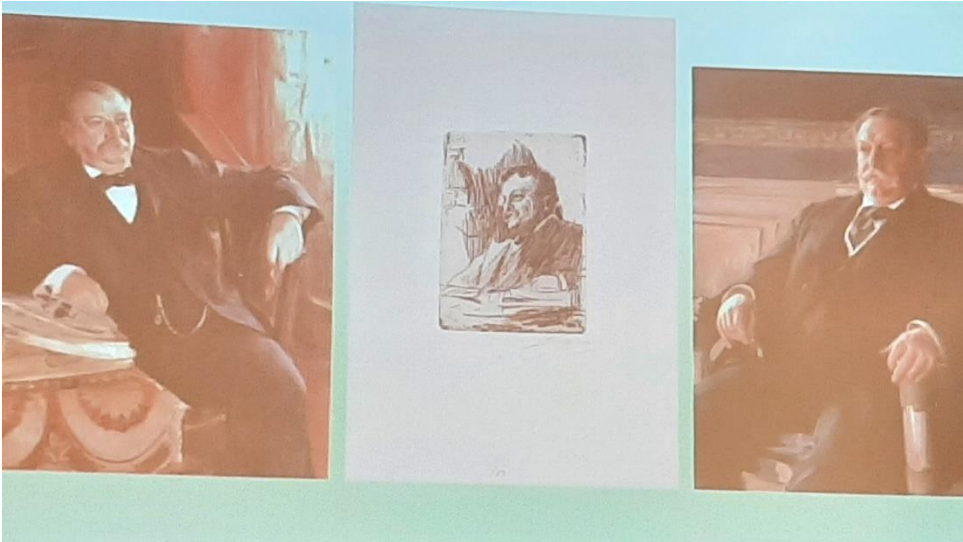
De unga tu lyckades få varann, trots att Anders inte ansågs vara ett lämpligt parti för den unga rikemansdottern.

Till höger syns de på sitt bröllopsfoto.

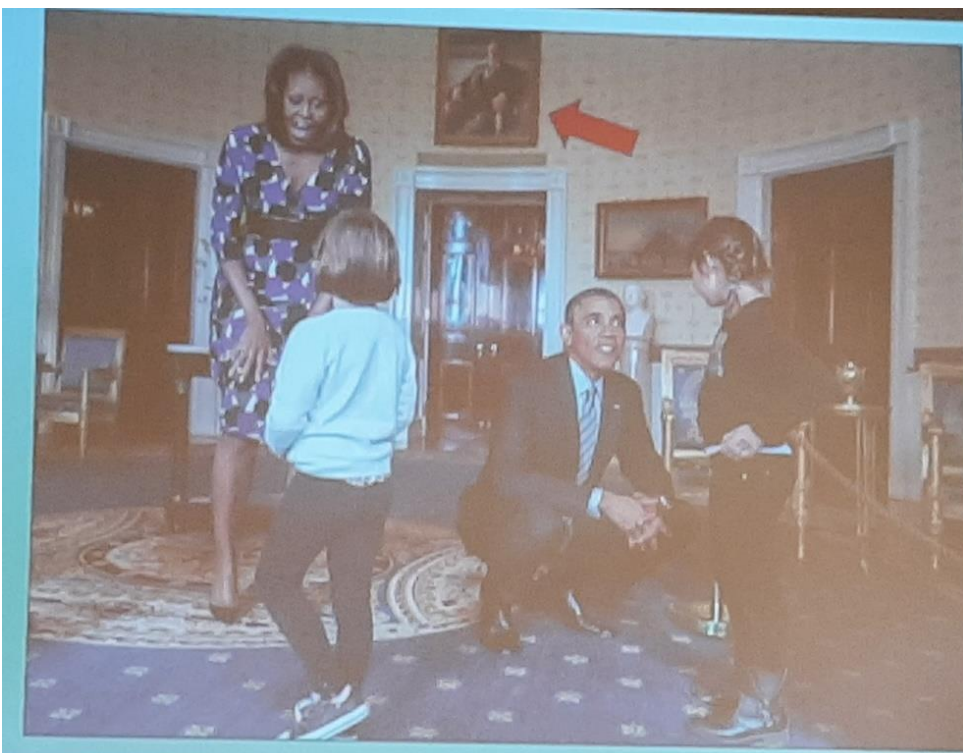
I "Törnsnåret", en vacker målning av Emma, har Anders målat in sig själv nästan som en ande bland träden uppe till vänster.

Zorn hade ju blivit känd som en skicklig porträttmålare och när han var i U.S.A. fick han måla porträtt av presidenterna Grover Cleveland och William Taft.

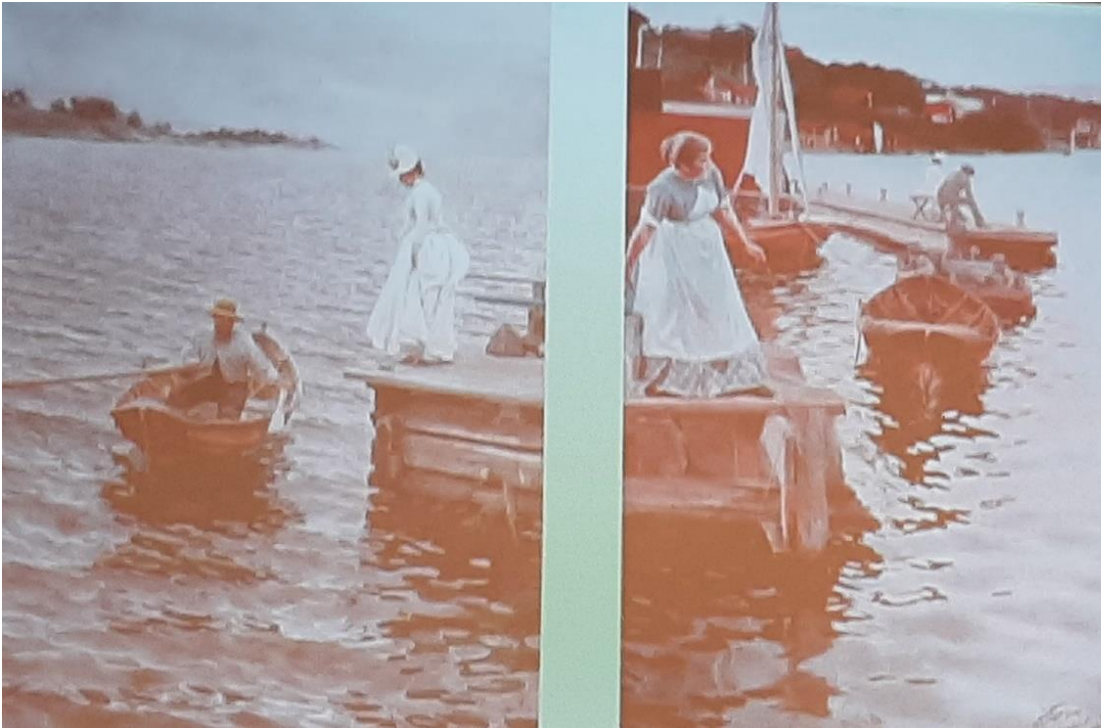
Här på bilden syns målningarna med en etsning av Theodor Roosevelt i mitten.

Etsningar bidrog också i hög grad till hans konstnärliga framgångar.

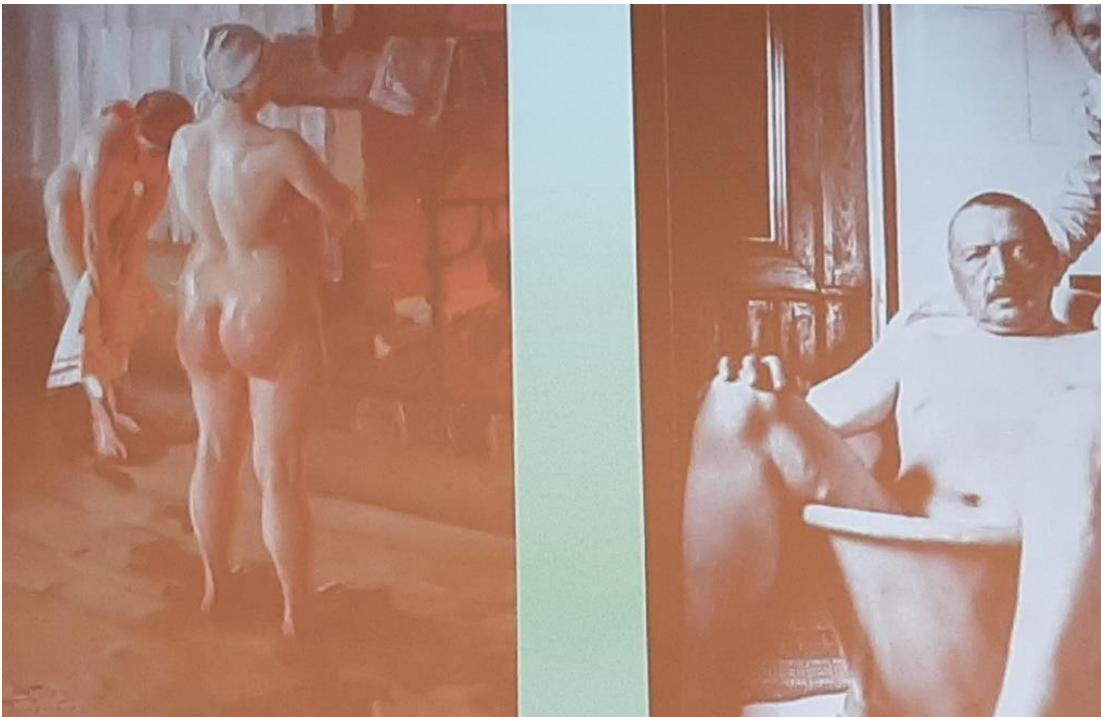

Porträttet av president Taft hänger i Vita huset, vilket är en ovanlig ära för konstnärer som inte är amerikaner.

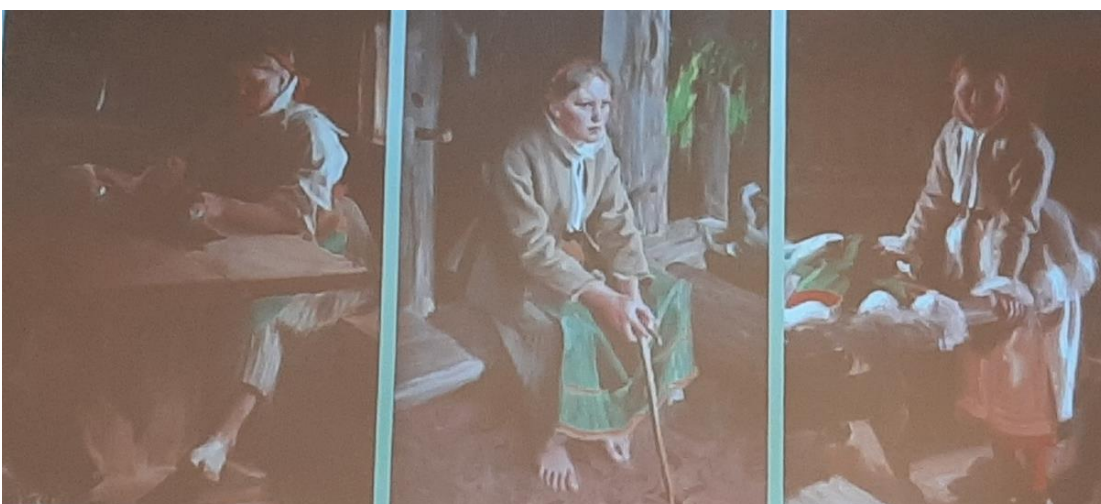
En av Zorns mest älskade målningar, akvarellen "Sommarnöje" (t.v.) och hans andra målningar från Dalarö visar hur otroligt skicklig han var att måla vatten.

Det går ju många rykten om Zorn och alla hans nakenmodeller.

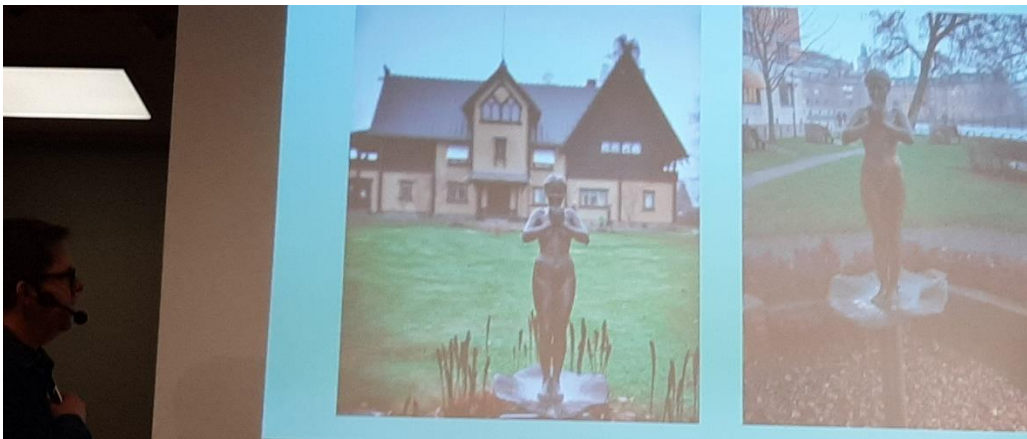
Men Ola hävdade i sin föreläsning att Zorn aldrig var närgången mot dem, även om han inte tvekade att ha många älskarinnor.

Emma blev trots sin makes ständiga otrohet honom trogen och var den som – mycket skickligt – skötte hans affärer så att han blev en förmögen man.

Zorns målningar av kullor med kläder är inte alls lika omtäckta – eller dyra – som hans nakna "kullor" (som ofta var unga flickor på Dalarö och inte äkta dalkullor).

Zorn var också en mycket skicklig skulptör.

Hans vackra "Morgonbad" finns både utanför Zorngården i Mora och parken utanför Rosenbad i Stockholm.

Emma och Anders Zorn var mycket nära vänner till Karin och Carl Larsson.

När Karins och Carls dotter Kersti blev sjuk fick hon under lång tid bo hos paret Zorn.

Emma, som aldrig själv fick några barn tog hand om henne som sin egen dotter, vilket naturligtvis uppskattades av makarna Larsson.

Mot slutet av 1910-talet, drabbades Zorns favoritkrog Den Gyldene Freden av en kris och bjöds ut till försäljning.

Zorn gick in och köpte krogen och lät renovera den.

Men han fick aldrig uppleva invigningen av den nyrenoverade Freden.

Han avled på hösten 1920, märkt av syfilis och andra sjukdomar.

Emma överlevde sin make med 22 år.

Efter det verkligen intressanta och uppskattade föredraget kunde vår programansvariga Britt-Marie berätta, att Ola kommer tillbaka så småningom med ett annat program.

Ola svarade också på några frågor från publiken innan han tackade för sig.

Flera kom fram efteråt och ville prata eller ställa någon personlig fråga.

En med rätta nöjd och glad Ola avtackad efter välförrättat värv.